

Izvješ e medijskih objava

15.03.2016

Muzeji Hrvatskog zagorja

15.3.2016

Nacional

Stranica/Termin: 44

Hrvatska

Naslov: 'Nedopustivo je da član muzejskog vijeća može biti i spremačica'

Sadržaj: RAVNATELJICA HRVATSKOG PRIRODOSLOVNOG MUZEJA IZ ZAGREBA započela je treći ravnateljski mandat od četiri godine. U ekskluzivnom razgovoru osvrnula se na politiku Ministarstva kulture, suradnju s Gradom i gradonačelnikom, a Nacional prvi objavljuje kako će

Autor: IVA KORBLER

Rubrika, Emisija: /

Žanr: izvješće

Naklada:

Ključne riječi: MUZEJ KRAPINSKIH NEANDERTALACA

Naslov: 'Nedopustivo je da član muzejskog vijeća može biti i spremačica'

Autor: IVA KORBLER

Rubrika/Emisija: /

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 3.119,31

Naklada:

Ključne riječi: MUZEJ KRAPINSKIH NEANDERTALACA

RAVNATELJICA HRVATSKOG PRIRODOSLOVNOG MUZEJA IZ ZAGREBA započela je treći ravnateljski mandat od četiri godine. U ekskluzivnom razgovoru osvrnula se na politiku Ministarstva kulture, suradnju s Gradom i gradonačelnikom, a Nacional prvi objavljuje kako će izgledati stalni futuristički postav Muzeja nakon skore rekonstrukcije zgrade

Razgovarala IVA KÖRBLER Fotografije SAŠA ZINAJA

Tatjana Vlahović, ravnateljica Hrvatskog prirodoslovnog muzeja iz Zagreba, nedavno je s Gradom Zagrebom potpisala treći ravnateljski mandat od četiri godine. Po struci geolog - hidrogeolog, restrukturirala je u nekoliko godina poslovanje te ugledne matične muzejske institucije i uvela neke zanimljive programske smjernice u imidž pomalo uspavanog muzeja iz 19. stoljeća. U šali će reći kako su u muzeju prastari samo izložci i fundus ili austrougarske vitrine za izložke koje su identičnog dizajna kao i vitrine u Prirodoslovnog muzeju

u Beču, ali sve drugo okrenuto je 21. stoljeću.

Tatjana Vlahović redovita je profesorica na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu, a nekada je radila i kao koordinator poslova te voditelj vodoistražnih radova u Hrvatskim vodama. Znanstvenu karijeru započela je 1991. na zagrebačkom Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu. Za svoj doktorat 1999. dobila je godišnju Nagradu Hrvatskih voda za najbolju disertaciju iz područja vodnog gospodarstva. Članica je Međunarodnog udruženja hidrogeologa, Hrvatskog geološkog i Hrvatskog hidrološkog društva te Upravnog vijeća Nacionalnog parka Kopački rit.

U ekskluzivnom razgovoru za Nacional pojasnila je da su pred Muzejom veliki planovi, a već je gotovo idejno rješenje rekonstrukcije povijesne palače Amadeo iz 18. stoljeća u kojoj se od 1853. godine nalazi muzej sa zbirkama više od dva milijuna primjeraka minerala, stijena, meteorita, fosila, prepariranih biljaka i životinja iz svih krajeva Hrvatske, ali i susjednih zemalja i kontinenata.

Opsežna obnova palače ima za cilj muzeološki recentni stalni postav na tri kata, otvaranje certificiranih laboratorija, multimedijalnu dvoranu, suvenirnicu, caffè bar, edukativnu igraonicu za djecu, proširenje i ulaz s Tuškancama s botaničkom stazom te natkriveni atrij gdje će biti izloženi veliki eksponati poput Sunčeva sustava, modela dinosaura, rekonstrukcija kostura mamuta, modela dupina, kitova i sekvoje. Tatjana Vlahović osvrnula se na prošlu i tekuću kulturnu politiku Ministarstva kulture, suradnju s Gradom i gradonačelnikom te objasnila zašto smatra da je pitanje očuvanja prirodnih resursa, među koje spada pitka voda, osim kulturnog turizma primarni strateški cilj hrvatske politike.

NACIONAL: S čime ste se susreli kao najvećim problemom kad ste preuzeli prvi mandat i što ste sve do sada programski promijenili i realizirali?

Kad sam preuzela Muzej, prvo me dočekalo financijsko restrukturiranje poslovanja. Najveći je problem bio nedostatak prostora, kao i njegova infrastruktura. S obzirom na manjak izložbenog prostora, započela sam radove na proširenju, za početak na proširenju i uređenju mineraloško-petrografskog postava. Kako je to financirao samo Grad Zagreb, financirano je postepeno kroz godine i trajalo je ukupno pet godina. Mijenjali smo sve instalacije, a postepeno smo uređivali i dio stalnog postava. Na drugom katu zgrade također smo u izložbeni postav preuredili dvije prostorije,

Tatjana Vlahović
interview

'Nedopustivo je da
član muzejskog vijeća
može biti i spremačica'

40 | ULIURA |

NACIONAL
 PRVI OBJAVLJUJE
 IDEJNO RJEŠENJE
 REKONSTRUKCIJE I
 STALNOG POSTAVA
 HRVATSKOG
 PRIRODOSLOVNOG
 MUZEJA, PREMA
 PROJEKTU RADIONICE
 ARHITEKTURE D.O.O.
 VANJE ILIĆ

IDEJNO RJEŠENJE REKONSTRUKCIJE I STALNOG POSTAVA
 HRVATSKOG PRIRODOSLOVNOG MUZEJA

čime smo dobili oko 90 kvadrata novog prostora za povremene izložbe. Svake godine uređujemo i depoe, poput mineraloško-petrografskog depoa - čije uređenje je započelo i prije mog dolaska - i radi se na uređenju geološko-paleontološkog depoa. Ove godine konkurirali smo za EU fondove kroz projekt "Kultura, znanost i obrazovanje u funkciji gospodarskog razvoja - novi Hrvatski prirodoslovni muzej", koji je u sklopu projektnog prijedloga "Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine". Taj javni poziv sastoji se od dva dijela, od grupe aktivnosti A i grupe aktivnosti B, s time da se grupa aktivnosti A odnosi na projektnu dokumentaciju, a B na izgradnju, i mi smo sad konkurirali za projektnu dokumentaciju.

NACIONAL: U svojoj karijeri stekli ste i menadžersko-financijska znanja kako voditi projekte, niste samo znanstvenica i istraživač na području hidrogeologije. Je li to bio jedan od argumenata da dobijete i treći ravnateljski mandat?

Mislim da jest. Znam da sam dobila dobre preporuke i od kolega s bivšeg radnog mjesta za ovu funkciju, iz Hrvatskih voda, na koju sam u početku došla kao vršitelj dužnosti. Nakon toga je tek bio natječaj na kojemu sam prošla na svim instancama, od Stručnog do prvog, bivšeg Upravnog vijeća. Ovaj muzej nekada su također vodili znanstvenici, od Kišpatića, Brusine, Babića, Langhoffera... ali mislim da im se također dopao moj program rada. Imala sam već tada i iskustva u nastavi, edukaciji, radu s ljudima, što također ne bih zanemarila.

NACIONAL: Pred muzejom je veliki projekt, rekonstrukcija postojeće zgrade i novi stalni postav?

To bi trebala biti kompletna rekonstrukcija cijele zgrade s proširenjem dijela prema Tuškancu jer želimo dobiti ne samo novi izložbeni prostor, već napraviti i botaničku, odnosno prirodoslovnu stazu, čiji projekt već godina imamo, ali

nikada nije zaživio. Napravljeno je idejno rješenje koje je financirao isključivo Grad Zagreb i ono je priloženo natječajnoj dokumentaciji. Napravili smo i Strateški plan muzeja od 2016. do 2020. godine. Očekujem da ćemo dobiti tu potporu od EU jer bi ovim projektom Zagreb dobio ne samo vrijedan kulturni projekt, već bi se oživio ovaj dio grada koji je turistički jako važan. Stalno nam dolazi veliki broj turista i gotovo svaki stranac pita za zbirku krapinskog pleistocena koja, nažalost, u sadašnjim uvjetima nije izložena, nego je u depou. Zato posjetitelje upućujemo na Muzej krapinskih neandertalaca u Krapini, ali tamo su replike, a originali su kod nas.

NACIONAL: Budući da imate iznimno vrijedan fondus, od kojeg je danas izloženo samo 0,2 posto za javnost, a s druge strane turisti u pravilu prvo u nekom gradu idu vidjeti Prirodoslovni muzej, slažete li se s tvrdnjama da je potencijal vašeg muzeja zanemaren?

Tako je. Prvo idu u prirodoslovne muzeje, a mi prema građi nimalo ne odskaćemo u odnosu na druge velike europske prirodoslovne

muzeje, već smo im "al pari". U novom projektu čeka nas i preseljenje depoa na drugu, novu lokaciju, čime ćemo dobiti dodatni prostor za postav. Grad nam je kao osnivač i partner našao prostor kamo ćemo preseliti svoje zbirke, na adresi Novi Petruševac 6, i očekujemo da će do konca ove godine započeti preseljenje. Imamo nekoliko segmenata koje ćemo dobiti kroz novi projekt. Malo tko zna da je naš muzej jedini muzej u sustavu znanosti, dakle, osim muzejske djelatnosti pokrivamo i znanstvenu i kao takvi smo krovna institucija i matični muzej za prirodoslovje u Republici Hrvatskoj. Ali mi smo i tzv. druga znanstvena institucija, dakle, oni kojima je to druga djelatnost. U 2015. godini prošli smo znanstvenu evaluaciju Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta po kojoj smo vrlo visoko ocijenjeni. Dosta institucija izgubilo je znanstveni status, a mi smo bili vrlo visoko ocijenjeni. Zato bismo kroz novi stalni postav željeli imati otvoren dio laboratorija kako bi mladi prirodoslovci i zainteresirani posjetitelji mogli vidjeti kako se neke stvari rade.

Tako bi nam se povećala i suradnja s gospodarstvom jer i danas imamo projekte povezane s gospodarstvom, preko Svjetske banke ili naših investitora; radimo velike projekte, trenutno je u izradi inventarizacija faune leptira u RH preko Svjetske banke. Upravo smo u konzorciju s Rudarsko-geološko-naftnim fakultetom potpisali i dva ugovora kojima su Hrvatske vode investitor, a vezani su za područje Hrvatskog zagorja i Vukomeričkih gorica u kojima uz geologiju i istraživanja vezana za dobivanje pitke podzemne vode, obrađuje se i ekologija. U tom dijelu Muzej sa stručnjacima ekolozima može mnogo pridonijeti. Imamo i manje projekte, uvijek smo na usluzi svim javnim institucijama. Radimo i dio postava, odnosno, tri cjeline Edukacijsko-prezentacijskog centra NP Sjeverni Velebit: geologiju i pedologiju te kukce s vanjskim suradnicima, a u konzorciju s Hrvatskim botaničkim društvom, cjelinu flora i vegetacija. Svaki je takav projekt vezan za terene na kojima dobivamo nove uzorke i time također obogaćujemo muzejske zbirke.

NACIONAL: Kako u svjetlu novog projekta gledate na posljednji Prijedlog zakona o muzejima iz 2015. godine?

Po novom zakonu Upravna vijeća postaju Muzejska vijeća i u njima mogu sjediti i zaposlenici sa srednjom stručnom spremom. Osobno smatram da se naziv Upravnog vijeća nije smio mijenjati zato što smo mi ustanova, a Zakon o ustanovama je iznad Zakona o muzejima. Budući da je to krovni odnosno nadređeni zakon, on derogira određene članke Zakona o muzejima. Prema tomu, mislim da Muzejsko vijeće nije zakonski opravdano, da i dalje treba ostati Upravno vijeće; također je sada predviđeno previše članova tog Muzejskog vijeća - govori se od pet do sedam članova - a to vijeće moraju imati muzeji koji imaju više od pet zaposlenika, što će reći da muzej s pet zaposlenika mora imati i toliko

'POTENCIJAL OVOG MUZEJA zanemaren je. Prema građi ne odskaćemo u odnosu na velike europske prirodoslovne muzeje, već smo 'al pari'. Naš muzej jedini je muzej u sustavu znanosti'

NACIONAL | 15-3-2016

KULTURA | 47

članova Muzejskog vijeća u koje ulaze dva zaposlenika muzeja, od kojih je jedan iz radničkog vijeća ili sindikata, a to uključuje ne samo SSS, već i nisku stručnu spremu, dakle, čak i spremačicu. Naš muzej sada ima pet članova Muzejskog vijeća, a s obzirom na to da imamo pedeset zaposlenih, pretpostavljam da bismo po tom zakonu trebali imati čak sedam članova. Mislim da je pet članova dovoljno i da je sve ostalo samo teret osnivačima, bilo da je to Grad Zagreb, županija ili država. Što se tiče muzejskog napredovanja, marketingu i PR-u se to ne bi trebalo omogućiti po Zakonu o muzejima, jer to nisu specifični poslovi muzejske djelatnosti, već su vezani za sve druge djelatnosti. Voljela bih vidjeti pravilnik i kriterije koji će pokazati što voditelj marketinga treba napraviti da, primjerice, postane voditelj marketinga - savjetnik.

NACIONAL: Muzej je u protekle četiri godine bio sustavno manje financiran od Ministarstva kulture. Budući da se novi ministar kulture u svojem programu zalaže da matične i krovne muzejsko-galerijske institucije od nacionalnog značaja budu u fokusu financiranja, očekujete li više sluha po pitanju financiranja programa i muzejskih zbirki?

Do sada smo za uređenje stalnog postava dobili nula kuna od Ministarstva kulture, a svake godine za programsku djelatnost dobivali smo sve manje i manje. Nakon što smo dovršili projekt Prirodoslovnog muzeja u Metkoviću, morala sam ponovno predati zahtjev za matičnost i na temelju toga dobili smo nešto malo sredstava za poslove matičnosti, a u 2014. nismo dobili ništa. Kada smo prijavili projekte za idejno rješenje novog stalnog postava, također smo dobili nula kuna iako smo bili na razgovoru i obećavano nam je financiranje upravo zato što smo matična institucija. Prezentirali smo projekt i članovi Hrvatskog muzejskog vijeća Ministarstva kulture bili su vidno zadovoljni, no odgovor - koji čuvam - glasilo je da smo lokalni muzej i da nam takav program treba financirati lokalna uprava. U isto vrijeme financirali su druge muzeje za iste ili slične poslove, i to daleko manje muzejske ustanove, gradske ili županijske. Stoga od novog ministra zaista očekujem da će nas podržati kao muzej koji ima preko dva milijuna primjeraka u fondusu, kao najveći muzej po fondusu u Hrvatskoj, koji može biti ravnopravan londonskom ili bečkom prirodoslovnom muzeju. Tim više što su na sastanku kod ministra nedavno bili i naš gradonačelnik, njegova zamjenica Vesna Kusin i pročelnik Ureda za kulturu, Ivica Lovrić, gdje je dogovorena suradnja.

NACIONAL: Je li prošli sastav Ministarstva kulture bio sklon financiranju institucija kojima je osnivač Grad Zagreb prepuštati gotovo u potpunosti Gradu? Jeste li bili žrtva takve politike?

Mislim da jesmo. No i tu nisu bili do kraja sustavni, uvijek je bilo nekih koji su dobivali dovoljno ili više.

NACIONAL: Doktorirali ste na temi "Utjecaj okoliša na podzemne vode u Istri" i mnogo se bavite

hidrogeologijom, problemom krških, podzemnih i pitkih voda. Koja je specifičnost cijelog hrvatskog prostora? Jesu li naše pitke vode zaista toliko kvalitetne?

Da, jesu. U Hrvatskoj možemo generalno razlikovati dva različita područja hidrogeoloških značajki: sjeverna Hrvatska, odnosno panonski dio, i južna Hrvatska, odnosno krški dio. Tu su i različiti tipovi vodonosnika. Grad Zagreb spada u ovaj panonski dio i tu se nalaze vodonosnici s međuzonskom poroznošću: pijesci, šljunci, aluvij rijeke Save. Još uvijek je voda u Zagrebu dobre kakvoće. Uvijek se može naći neispravan uzorak radi kojega nastane javna panika, ali tu se radi o ljudskom, antropogenom onečišćenju. Međutim, tog onečišćenja više nema kad voda uđe u sustav filtracije, a ono što je važno naglasiti jest da građani Zagreba piju zdravstveno ispravnu vodu dobre kakvoće. To je danas posljedica nedostatka industrije, jer Zagreb više nema industrije. S jedne strane je to dobro, jer smatram da je bolje da je industrija malo iseljena u velikim gradovima.

NACIONAL: A u drugim krajevima Hrvatske?

U panonskom dijelu je voda generalno gledano dobra. Postoje problemi na području Varaždinske županije, a to su problemi s nitratima koji su opet posljedica poljoprivrede, ali i neriješene odvodnje. Kako se rješava odvodnja, tako

se smanjuje i količina nitrata u podzemnoj vodi.

NACIONAL: Pisali ste o tomu i znanstvene radove...

Jesam. Jako se volim baviti vodama, i dalje se bavim zaštitom podzemnih voda. Dakle, varaždinsko područje ima dva vodonosna sloja. Kada se voda crpi iz dubljeg vodonosnog sloja, onda je izrazito dobre kakvoće. U prvom vodonosnom sloju crpilišta u samom Varaždinu postojale su povećane koncentracije nitrata, zbog čega je ono isključeno iz vodoopskrbe. Istočna Slavonija ima problem sa željezom i manganom, ali to je prirodno onečišćenje, posljedica reduktivnih uvjeta u kojem su nastajali ovi vodonosnici i zato opet nije pitanje antropogenog onečišćenja. To se rješava deferizacijom i demanganizacijom vode. Što se tiče krškog, južnog dijela Hrvatske, voda je izrazito dobre kakvoće, jedini problem zna biti mutnoća i povećana bakteriologija, i to nakon velikih oborina koje nosi i povećano mikrobiološko onečišćenje, ali ono se vrlo lako rješava procesima dezinfekcije. Imamo dovoljno vode i po količini.

Na zapadnoj obali Istre postoje crpilišta pulskog vodovoda čiji su zdenци povremeno onečišćeni nitratima, no tada se oni isključuju iz vodoopskrbnog sustava. Tamo je problem i sa zaslanjivanjem vode jer kako je razina podzemne vode plitka, izbušeno je mnogo privatnih zdena-

**'PROTIV SAM
PRIVATIZIRANJA
pitke vode. Najvrednija
bogatstva - šume i vode
- moraju ostati pod
ingerencijom države,
a jednako tako vode i
vodno gospodarstvo
moraju ostati cjelina'**

ca te se tako snižava ukupna razina podzemne vode i ona dolazi pod utjecaj mora.

NACIONAL: Što mislite o recentnoj globalnoj tendenciji privatizacije izvora pitke vode od strane velikih korporacija?

Protiv sam privatiziranja pitke vode. Mi, doduše, plaćamo uslugu za vodu, ali plaćamo troškove transporta s crpilišta, održavanja sustava. Ljudi se često oko toga bune i ne razumiju problem. Dakle, ne plaćamo samu vodu. Mislim da se naša najvrednija bogatstva koja su nam još ostala - šume i vode - ne smiju privatizirati i moraju ostati pod ingerencijom države, a jednako

tako vode i vodno gospodarstvo moraju ostati jedna cjelina. Sve je međusobno previše isprepletano i ne može se izdvajati.

NACIONAL: Prijeti li nam opasnost od ostanka bez pitke vode u nekim znanstvenim projekcijama od pedeset ili sto godina?

Ne. Po količini zaliha pitke vode treći smo u Europi. Hrvatska ima dovoljno vode i mislim da nećemo morati piti flaširanu vodu. Tu mislim na normalne uvjete. U slučaju da nam "ode" nuklearna Krško, onda nema te varijante. Treba težiti da priključenost domaćinstava bude sto posto.

NACIONAL: Jeste li upućeni u problematiku balastnih voda u Jadranu i njihova utjecaja na floru i faunu?

Nisam se bavila balastnim vodama, ali to pitanje bilo je vezano za projekt Družba Adria koji kod nas nije prošao. Mislim da je projekt trebao proći jer bismo onda te balastne vode mogli kontrolirati, a ovako, nažalost, ne možemo. Tako bismo znali koji brodovi što, kada i gdje ispuštaju, što bi se moglo zabraniti ili neutralizirati, a ovako nismo u toj poziciji. Nemamo kontrolu nad brodovima koji prolaze Jadranom jer koriste međunarodne neutralne vode, a ispuštaju nepoznati teret.

NACIONAL: Uveli ste neke nove programe u

Imali smo manifestaciju "Noćne ptice i krijesnice" početkom ožujka, kada su djeca prespavala u muzeju uz program vodstva kroz muzej. Nitko nije želio ići doma s roditeljima kada su došli po njih pa bismo voljeli da nam te radionice prijeđu u tradiciju. Imamo uvijek radionice vezane uz tekuće izložbe i tu nas podržava i Turistička zajednica. Imamo i program "Iz muzeja na Medvednicu", a prije dvije godine je proširen na "Iz muzeja u prirodu" gdje nekoliko puta godišnje naši kustosi vode Zagrepčane i turiste na teren, na značajne geološke i biološke lokalitete.

NACIONAL: U prošloj godini realizirali ste kao matična institucija veliki projekt stalnog postava novog Prirodoslovnog muzeja u Metkoviću, koji je dobio odlične kritike. Imate li novih takvih planova?

Metković je bio po tomu specifičan što su kolege imale ornitološku zbirku koja je pretvorena u Prirodoslovni muzej Metković. Trebalo je napraviti stalni postav u novom prostoru i to je bilo nama povjereno. U njihovom Stručnom vijeću su naše djelatnice Iva Mihoci i Darija Čaleta, kako bismo im pomagali. Mislim da se uskoro neće raditi negdje u Hrvatskoj takav novi muzej, prvo trebamo obnoviti i proširiti svoj matični muzej. Po nacionalnim parkovima rade se prezentacijski centri gdje savjetodavno sudjelujemo i radimo

'PROJEKT DRUŽBA ADRIA trebao je proći jer bismo onda balastne vode mogli kontrolirati. Tako bismo znali koji brodovi što, kada i gdje ispuštaju te što bi se moglo zabraniti'

muzeju i povećali broj posjetitelja, izložbe su prilagođene mlađem i dječjem uzrastu, ali postoji i ljetni ciklus izložbi afirmiranih hrvatskih umjetnika koji rade na zadanu temu prirode, ekologije, životinja?

Što se tiče izložbi preko ljeta, to radimo u suradnji s klupskom scenom Amadeo. Te izložbe na temu prirodoslovlja rade se u spomen pokojne slikarice Izabele Šimunović i taj program nisam ja uvela u Muzej, samo sam ga vratila jer je jedno vrijeme bio održavan u Muzeju za umjetnost i obrt. Započeli smo s edukativnim radionicama, gdje je jedna od najposjećenijih bila "DNA - zločin u kokošinjcu" koju radimo nekoliko puta godišnje i one nisu iste, variramo ih. Uveli smo manifestaciju "Iz škole u HPM" koju smo započeli prošle jeseni, dakle, djeca prije škole pet dana borave u muzeju cijeli dan i uče kroz igru i zabavu o prirodoslovlju i muzeju. Kritike su vrlo dobre pa smo to ponovili i tijekom zimskih praznika.

stalne postavne. Radili smo i Prirodoslovni muzej u Dubrovniku, ali bojim se da nije tako zaživio kako smo očekivali, no to je problem manjih muzeja koji nemaju dovoljno kadrova. Rijeka i Split imaju ozbiljne muzeje, a uspješno surađujemo i s Muzejom grada Crikvenice. Radili smo i nastambe lavova za ZOO u Zagrebu, zadnja gostujuća izložba o prirodoslovcu Josipu Schlosseru bila nam je u Gradskom muzeju u Karlovcu, a u Metkoviću smo postavili izložbu o proždrljivim Božjim ovčicama, za one koji ne znaju o bubamarama.

NACIONAL: Što biste još željeli nabaviti za fundus?

Najmanji nam je fundus minerala, iako je veliki dio izložen. Htjeli bismo povećati zbirke minerala pa ćemo i ove godine za to tražiti sredstva. Potrebno nam je pribaviti i sredstva za velike replike dinosaura i nekih drugih velikih gmazova i sisavaca.